

SANKO ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK, TANIMLAR, GÖREV ve SORUMLULUKLAR

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Yönergenin amacı; SANKO Üniversitesi mensupları ve akademik ve idari birimlerinin bilimsel araştırma faaliyetleri, yayın faaliyetleri, eğitim ve öğretim faaliyetleri, hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarıyla ilişkilerinde etik değerlendirmelere ilişkin ilke ve kuralları, bu amaçla oluşturulacak Etik Kurulun yapısını, görevlerini ve uygulama esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Yönerge;

- a) Üniversite mensuplarınca yapılan her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaları, Üniversite, TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu), Avrupa Birliği, COST (European Cooperation in Science and Technology-Bilim ve Teknolojide Avrupa İşbirliği) gibi fonlarca desteklenen ve Üniversiteye bağlı birimlerde yürütülen bilimsel araştırma ve geliştirme projelerini, eğitim-öğretim, hizmet ve toplumsal sorumluluk faaliyetlerini, birimlerin kendi içinde ya da birbirleri ile olan birimler arası ilişkileri, Üniversite bünyesinde gerçekleştirilen bilimsel toplantı ve etkinlikler ile ilgili araştırma etiği konularını,
- b) SANKO Üniversitesi adresiyle yurtiçi ve yurtdışı dergilerde, her çeşit basın-yayın organında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilen tüm yayınların etik yönü ile ilgili değerlendirmeleri,
- c) Üniversitenin akademik ve idari kadrolarında bulunan çalışanlarının akademik ve hizmet etiğini ilgilendiren eylemlerini,
- ç) Üniversitede eğitim ve öğretim süreçlerinde ortaya çıkan etik sorunları,
- d) Üniversitenin topluma hizmet ve toplumsal sorumluluklarının söz konusu olduğu durumlarda ortaya çıkan etik konuları,
- e) Üniversitenin paydaşlarıyla ilişkilerinde ortaya çıkan etik sorunları,
- f) Üniversitenin farklı birimleri ve çalışanları arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan etik sorunları,
- g) Etik Kurul'un yapısını, görevlerini ve çalışma biçimini,
- ğ) Etik Kurul'a başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin işlemleri,
- h) İlgili birimlerde yapılan klinik araştırmalar ve hayvan deneylerine ilişkin çalışmaları (bu konudaki özel düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla) kapsar.

Dayanak;

MADDE 3 – (1) Bu yönerge; Senato'nun, Üniversite'nin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar alma görevini düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 14. Maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar;

MADDE 4 – (1) Bu yönergede geçen;

- a) Etik İhlal: Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarla ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymayan kasıtlı eylemleri,
- b) Etik İlke ve Kurallar: Ulusal ve uluslararası kabul görmüş ve bildirgeler çerçevesinde yer alan etik ilke ve kuralları,

- c) Etik Kurul: SANKO Üniversitesi Etik Kurulu'nu,
ç) Etik Özensizlik: Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplum ve paydaşlarla ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymada özensizlik, dikkatsizlik, bilgisizliğe, deneyimsizliğe ya da taksire dayalı, kasıtlı olmayan eylemleri,
d) Paydaşlar: Üniversitenin görevleri ve faaliyetleri bakımından kurumla bağlantıda bulunan gerçek ve tüzel kişileri,
e) Rektör: SANKO Üniversitesi Rektörü'nü,
f) Senato: SANKO Üniversitesi Senatosu'nu,
g) Uzman Etik Kurullar: Girişimsel, ilaç, hayvan araştırmaları, yayın ve benzeri konularda etik değerlendirmeler yapan ve görüş veren uzman etik kurulları,
ğ) Üniversite: SANKO Üniversitesi'ni,
h) Üniversite Birimleri: Üniversiteye bağlı meslek yüksekokullarını, enstitüleri, yüksekokulları, fakülteleri, araştırma ve uygulama merkezlerini, idari birimleri, sosyal, kültürel ve sportif merkezleri,
ı) Üniversite Mensupları: SANKO Üniversitesi'nde ve SANKO Üniversitesi'ne bağlı birimlerde tam ve yarı zamanlı çalışmakta olan akademik ve idari personel ile SANKO Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören tüm öğrencileri ifade eder.

Etik Kurulun Görev ve Sorumlulukları;

MADDE 5 – (1) Etik Kurul;

- a) Üniversitenin akademik ve idari birimlerinde bilim, yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile Üniversitenin toplum ve paydaşlarıyla ilişkilerinde ortaya çıkan etik sorunlarda, etik ilkelere uyumun sağlanması için, yeterli ve inandırıcı kanıtlara dayalı değerlendirme yapar ve görüş bildirir. Etik kurul, kararlarından ve görüşlerinden dolayı sorumlu tutulamaz.
b) Etik ilke ve kuralların uygulanma yöntemlerini belirler,
c) Üniversite bünyesinde temel alınacak etik ilkeleri ve politikaları geliştirir,
ç) Üniversitede etik yaşam kültürünün yaygınlaşması ve etik duyarlılık kazanılması için eğitim ve benzeri çalışmalarını düzenler,
d) Üniversite bünyesinde ortaya çıkan etik sorunları değerlendirerek gerektiğinde uzman etik kurullar oluşturulması için Rektörlüğe öneride bulunur,
e) Üniversite bünyesinde kurulmuş bulunan uzman etik kurullarda görev alacak kişilere eğitim sağlar,
f) Üniversite bünyesinde kurulmuş bulunan uzman etik kurullar arasında eşgüdümü sağlar, bu kurulların anlaşmazlıklarında ya da çözümleyemedikleri konularda hakemlik yapar,
g) Hakkında değerlendirme yaptığı, karar aldığı ve görüş verdiği tüm etik konular ve sorunlarda gizlilik içinde çalışır ve ilgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutar.

İKİNCİ BÖLÜM ETİK KURUL

Etik Kurulun Yapısı;

MADDE 6- (1) Etik Kurul;

- a) Etik Kurul; Üniversite Öğretim Üyelerinin ve Senatonun önerisiyle Rektör tarafından görevlendirilen on dört (14) üyeden oluşur, üyeler kendi aralarından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer. SANKO Üniversitesi Etik Kurul Üye Listesi Yönergenin Ek-1'indedir.
b) Etik Kurul Üyelerinin görev süresi iki (2) yıldır. Görev süresi biten bir üye yeniden görevlendirilebilir. Disiplin cezası almış ya da hakkında etik ihlal veya etik özensizlik kararı verilmiş öğretim üyeleri Etik Kurul üyeliğine seçilemez. Etik Kurul üyeliği sırasında bu türden

bir ceza alan öğretim üyesinin Etik Kurul üyeliği düşer. Bir takvim yılı içinde, izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya veya aralıklı olarak beş toplantıya katılmayan üyenin Etik Kurul üyeliği düşer ve yerine aynı nitelikte yenisi görevlendirilir. Kurul üyeliğinden çekilme ve üyeliğin düşmesi Rektör onayının ilgiliye tebliği ile yürürlüğe girer.

Etik Kurulun Çalışma Biçimi;

MADDE 7- (1) Etik Kurul tarafından incelenecek konular ve değerlendirilecek dosyalar, Etik Kurul'a Rektör tarafından havale edilir. Yönergenin hazırlandığı tarihte geçerli olan SANKO Üniversitesi Etik Kurul Ücret Listesi Yönergenin Ek-2'sindedir. Etik kurul ücreti olarak; Sağlık Bakanlığı Klinik Araştırmalar Daire Başkanlığınca hazırlanan güncel ücret listesi kullanılır. SANKO Üniversitesi Etik Kurul Başvuru Formu Yönergenin Ek-3'ündedir.

(2) Daha önce Etik Kurul tarafından incelenmiş şikâyet konusu, yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha şikâyet konusu yapılamaz ve incelenemez. Sahte kimlik bilgileri ile ya da isimsiz ve imzasız yapılan başvurular incelenmeye alınmaz. Başvurunun okunaklı ve anlaşılır olması yeterlidir. Başvurunun Etik Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir. Etik Kurul incelemesini en geç üç ay içerisinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar. Gerek görülmesi halinde Etik Kurul bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere üç aya kadar uzatabileceği gibi, bazı başvuruların incelenmesini üç ay süreyle erteleyebilir. Yapılan başvuruların usul bakımından kabulü ve değerlendirmeye alınması yetkisi münhasıran Etik Kurula aittir. Usulüne uygun olmayan ve Etik Kurulun görevi kapsamına girmeyen başvurular, nedeni açık olarak belirtilerek başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir. Başvuruda, etik ilkelere aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgiler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir; iddia, kişi, zaman ve yer belirtilerek somutlaştırılır. Elde bulundurulmuş her türlü belge başvuruya eklenir; tanık ve diğer delillere işaret edilir. Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama, hukuksal süreç veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Etik Kurulun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Hukuksal süreç bitene kadar etik kurul kararı sonuçlanmaz.

(3) Etik Kurul, başkanının çağrısı üzerine gündemini görüşmek üzere en az ayda bir defa ve üye sayısının en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır. Gerektiğinde Etik Kurul Başkanının çağrısı üzerine olağanüstü toplantılar yapılabilir.

(4) Etik Kurul, hakkında inceleme kararı verdiği her dosya için üyeler arasından bir veya birden fazla raportör görevlendirir. Hangi dosyanın hangi üyenin raportörlüğünde olduğuna ilişkin bilgiler Etik Kurul Sekreteryası tarafından arşivlenir. Raportör ya da raportörler, Sekreteryaya aracılığıyla dosya kapsamında ilgili kişilerden doğrudan yazılı bilgi alabilir. Bu bilgi ve belgeler dosyada saklanır. Raportör gerek gördüğü durumlarda bilirkişi atanması talebiyle Etik Kurul'a başvurabilir. Raportör değerlendirmesini yapıp raporunu kurula sunar, önerilerin değerlendirilmesi Etik Kurul üyelerinin kararı ile yönlenir. Etik Kurul biri üniversite dışından olmak üzere ilgili konuda uzman olan üç kişiyi bilirkişi olarak belirler. Bilirkişilerden istenen değerlendirmenin niteliği ve kapsamı, ilgili belgeler de eklenmek suretiyle Etik Kurul tarafından kendilerine bildirilir. Bilirkişilerin en geç 15 gün içerisinde raporlarını Etik Kurul'a ulaştırmaları gerekmektedir. Kabul edilebilir sebepler nedeniyle gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir. Raportör ya da raportörler, atanmalarından itibaren bir ay içerisinde incelemelerini tamamlayarak, yorum ve önerilerini de içeren yazılı raporu Etik Kurul'a sunarlar. Gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir. Raportör üyenin Etik Kurul üyeliğinin sona ermesi durumunda, Etik Kurul yeni raportör ya da raportörler görevlendirebilir. Kurul değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar; gerektiğinde ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alır. Hakkında etik ihlali başvurusu bulunan kişilere Etik Kurul önünde savunmalarını yapma hakkı tanınır; istemeleri halinde bu savunma yazılı da olabilir. Savunma hakkının kendilerine bildirildiği tarihten itibaren dört hafta içinde yanıt vermeyen kişiler savunma haklarından feragat etmiş sayılırlar. Bu durumda Etik Kurul eldeki diğer bilgi ve

kanıtlara dayalı olarak değerlendirme yapar ve görüş bildirir. Etik Kurul inceleme ve değerlendirmeleri sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken yazışmaları Rektörlük aracılığıyla yapar.

(4) Etik Kurul, gerektiğinde, konu ile ilgili başka uzmanları da, görüşlerine başvurmak üzere toplantılarına davet edebilir ya da uzmanlardan oluşan bir alt kurul oluşturabilir. Bu uzmanlar ya da alt kurullar Etik Kurul tarafından kendilerine havale edilen dosya üzerindeki çalışmalarını belirlenen süre içinde tamamlayarak hazırladıkları raporu Etik Kurul'da görüşülmek üzere Etik Kurul Başkanına sunarlar. Başvuru dosyası hakkındaki raportör görüşü ve/veya diğer uzman ya da alt kurul raporları Etik Kurul toplantısında tartışmaya açılır. Tartışma sonucunda üye tam sayısının yarısından bir fazlasıyla Kurul görüşüne esas olacak karar alınır. Alınan karar etik yargıların gerekçeleri ile birlikte, nihai rapor halinde düzenlenerek, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karara karşı oy kullanan üyeler gerekçeli kararlarını nihai rapora eklerler.

(5) Etik Kurul görüş ve öneri niteliğindeki raporunu Rektöre sunar.

(6) Etik Kurul, başvuruları yalnızca etik ve deontolojik yönleriyle ele alır ve değerlendirir. İnceleme ölçütleri ve önerileri uluslararası sözleşme ve bildirgelere, etik ilke ve kurallara dayanır. Ulusal ya da uluslararası metinlerde düzenlenmemiş bir etik sorunla karşılaşıldığında, Etik Kurul bunu bir ilkeye ya da kurala bağlayabilir.

(7) Etik Kurul Sekreteryası, gönderilmiş tüm belgeler ve dosyalar ile inceleme ve değerlendirme sürecindeki tüm yazışmaların birer örneğini, ilgili yönetmeliklerin öngördüğü sürece saklar.

(8) Etik Kurul'un arşivleme ve sekreteryaya işleri Üniversite Genel Sekreterliği yürütür.

(9) Etik Kurul Toplantı salonu, senato toplantı salonudur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

Yürürlük

MADDE 8 - (1) SANKO Üniversitesi Senatosunca kabul edilen bu yönerge 1 Eylül 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9 – (1) Bu yönetmelik hükümlerini SANKO Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönerge Ekleri:

Ek-1 : Etik Kurul Üyeleri

Ek-2 : Etik Kurul Ücretleri

Ek-3 : Etik Kurul Başvuru Formu